

Pavla Škopková. Slovesné perifráze a jejich ekvivalenty v češtině

(Oponentský posudek diplomové práce)

Téma předložené diplomové práce bylo už mnohokrát zpracováno v různých španělských gramatikách, autorka však ukázala, že je k němu stále co dodat. Nespokojila se totiž s pouhou klasifikací, nýbrž po vzoru *Gramática descriptiva de la lengua española* a s využitím její metodologie se pokusila proniknout hlouběji než ke konstatováním v dostupných učebnicích.

Studie Leonarda Gómeze Torrega v GDLE ji přivedla k zajímavé otázce kritérií perifrastičnosti (17 n.), nakonec však přejímá i jeho rozdělení perifrází na modální, aspektuální a ostatní. K termínu „aspektuální“ mám určité osobní výhrady, vychází totiž z angličtinou motivovaného pojetí, které v knize *Aspect* prosadil před lety britský lingvista Bernard Comrie, ale angličtina bohužel není právě jazykem s rozvinutou morfologií, proto výklady gramatických kategorií na ní založené bývají na pomezí lexikálnosti. Je to jistě věc názoru, ale v *Mluvnici současné španělštiny* jsem se pokusil ukázat, že výstavba španělštiny odůvodňuje rozlišování *kategorie aspektu* (s perfektivním :: imperfektivním významem) na jedné straně a *kategorie povahy slovesného děje* (s významy fázovými a kvantitativními) na straně druhé. Po této stránce ani čeština, v níž je gramatikalizace aspektu (vidu) velice silná, není tak ilustrativní jako španělština: ve španělštině totiž obě zmíněné kategorie disponují různými výrazovými prostředky, což umožňuje je navzájem kombinovat s možností přesného určení, co je aspekt a co je povaha slovesného děje. Čeština nám sice dává určitý cit pro dokonavé a nedokonavé významy, nicméně jejich rozlišení je za určitých okolností natolik formalizované, že se prostředků pro vyjadřování vidu nedokonavého používá i pro charakteristiku procesů jasně perfektivních (*Kdo ti to říkal? – Kdo to překládal? – Kde jsi to slyšel? – Hlásili to v rádiu. – Ptal jsem se na to v Informacích. Apod. – Srov. naproti tomu španělské ekvivalenty s jed-noduchým nebo složeným perfektem*).

Analýza jednotlivých perifrází s infinitivem je však velmi důkladná, autorka se vyjadřuje nejen k jejich významovým odstínům, nýbrž také prověřuje jejich perifrastickou povahu v zapojení do kontextu, všímá si jejich kombinability a sémantických omezení a nevyhýbá se ani otázkám, na něž není v odborné literatuře jednotný názor. Při analýze korpusového materiálu prokázala cit pro jazyk a jeho sémantické odstíny, ilustrativně analyzovala inceptivní perifráze se slovesem *llorar* a doplňkově také s pohybovým slovesem *correr*.

Práce má pěknou vnější úpravu, místy však se objevují překlepy a jiné nesrovnalosti (vynechaná nebo naopak nadbytečná slova, stylisticky neobratné uvádění téhož slova v jediné větě, neadekvátní překlad některých španělských dokladů apod.). Čerpání ze španělsky psané

sekundární literatury přivedlo autorku k termínu *pasiva* (fem. sg.), v češtině zcela nestandardnímu; na druhé straně nepřipadla na termín *fázovost*, který se nabízí ve výkladu o perifrázích ingresivních, durativních a terminativních.

Po stránce metodologické a analytické jde o dobrou práci, v níž autorka nesporně prokázala schopnost orientovat se v lingvistické problematice, interpretovat jazykový materiál a vyvodit z něho náležité závěry.

Předloženou práci plně doporučuji k obhajobě.

Bylo by zajímavé, kdyby se autorka při obhajobě vyjádřila k otázce slovního tvaru: do jaké míry je možno modální a fázové perifráze považovat za tvary významového slovesa a co mluví naopak proti takovému hodnocení.

V Praze dne 6. září 2011

Prof. PhDr. Bohumil Zavadil, CSc.